

แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

Guidelines for Academic Administration to Enhance the learners' Quality in Small Schools

Under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 5

ณัฐธนิกันต์ ทองโคตร¹ ดร.วานิช ประเสริฐพร²

Natthanikarn Thongkhot¹ Dr.Vanich Prasertphom²

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ 2) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็น และ 3) เพื่อหาแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 90 คน ครูหัวหน้าวิชาการ 90 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงควมถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ดัชนีความต้องการจำเป็น Modified Priority Needs index (PNI Modified Index) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนรองลงมา คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รองลงมา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
2. ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยเรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 2) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 4) ด้านการนิเทศการศึกษา 5) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 6) ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, คุณภาพผู้เรียน, โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

¹ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

¹Master of Education in Educational Administration Northeastern University

²อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

²Course teacher in Master of Education in Educational Administration Northeastern University

*ผู้ติดต่อ, อีเมลล์: ณัฐธนิกันต์ ทองโคตร, natthanikarn_aunn@hotmail.com

รับเมื่อ 20 เมษายน 2564 แก้ไข 27 พฤษภาคม 2564 ตอรับ 30 พฤษภาคม 2564

3. แนวทางในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ได้แก่ การสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่อง จัดโครงการส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อและสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอน 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ Active Learning ให้ครูใช้วิธีการสอนและใช้เทคนิคที่หลากหลาย ควรส่งเสริมให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยีในการเรียนการสอนทั้งภายในและภายนอกชั้นเรียน 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ ประชุมชี้แจง และ แต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ก่อนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 4) ด้านการนิเทศการศึกษา ได้แก่ ประชุมคณะครูและแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงาน กำหนดปฏิทินการดำเนินการนิเทศที่ชัดเจน กำหนดแนวทางการนิเทศที่ชัดเจน ให้ข้อมูลย้อนกลับทันทีและสะท้อนผลการนิเทศในภาพรวมตามวงจรประชุมประจำเดือน 5) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ได้แก่ จัดทำคู่มือ ดำเนินงานตามแผน PDCA ควรตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 6) ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลประเมินผลการใช้การสอนตามสภาพจริง ควรใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ดำเนินการจัดทำคู่มือ ระเบียบ กำหนดเกณฑ์ และแนวปฏิบัติ

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the current and the desirable conditions, 2) to study the needs and 3) to find guidelines for academic administration to enhance the learners' quality in small schools under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 5. The sample group consisted of 90 school administrators and 90 heads of academic department. The tools used to collect data were a 5-level rating scale questionnaire and semi-structured interview. The statistics used in data analysis comprised frequency, percentage, mean, standard deviation, PNI modified index and content analysis.

The research results were found that:

1. The current situation in academic administration to enhance the learners' quality in small schools under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 5, in overall, was rated at a high level, when considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was evaluation and assessment and credit transfer, followed by the development of internal quality assurance system and educational standards, the aspect with the lowest average was the development and usage of technology media for education. The desirable conditions in academic administration to enhance the learners' quality in small schools under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 5, in overall, was rated at the highest level, when considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was the development and usage of technology media for education, followed by learning process development, the aspect with the lowest average was the development of internal quality assurance system and educational standards.

2. The needs for academic administration to enhance the learners' quality in small schools under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 5, ranked according to the importance were as follows: 1) The development and usage of technology media for education. 2) Learning process development. 3) School curriculum

development. 4) Educational supervision. 5) The development of internal quality assurance system and educational standards. 6) Evaluation and assessment and credit transfer.

3. Guidelines for academic administration to enhance the learners' quality in small schools under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 5 consisted of 6 aspects as follows: 1) The development and usage of technology media for education aspect, the school administrator should support teachers to attend training continuously, organize a project to encourage teachers to produce media, develop media and create teaching and learning innovations. 2) Learning process development aspect, the school administrator should organize an active learning teaching activity for teachers to use various teaching methods and techniques, support teachers to use technology media for teaching and learning inside and outside the classes. 3) School curriculum development aspect, there should be meeting and committees' appointment/working groups to participate in school curriculum development, various data analysis before preparing school curriculum. 4) Educational supervision aspect, there should be teachers' meeting and operational committee appointment, setting a clear supervisory calendar, a clear supervisory guidelines, immediate feedback and reflecting the overall supervision results according to the monthly meeting agenda. 5) The development of internal quality assurance system and educational standards aspect, there should be a preparation of a manual for the implementation of PDCA plan, audit and review educational quality continuously. 6) Evaluation and assessment and credit transfer aspect, there should be promotion of measuring results and assessment of the actual teaching results for teachers, there should be a variety of assessment methods and conducting a manual, regulations, criteria and guidelines.

Keywords: Academic Administration, Learner Quality, Small School under Khon Kaen Primary Education Service Area Office 5

ภูมิหลัง

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 วางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศให้มีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ซึ่งองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับการพัฒนาเยาวชนไทยแห่งยุคศตวรรษที่ 21 นั่นคือ การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ที่ถือว่าเป็นหัวใจของสถาบันการศึกษาทุกระดับ (สำนักงานเลขาธิการสภา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ทั้งนี้ การบริหารงานวิชาการที่จะให้ประสบผลสำเร็จนั้น ย่อมมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อันได้แก่ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านสื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา และปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งคือปัจจัยด้านผู้บริหารผู้บริหารเปรียบเสมือนบุคคลที่สำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาและเปรียบเสมือนแม่ทัพหน้า จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการ ทราบขอบข่ายและปฏิบัติการกิจการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจน (อิทธิวัฒน์ พันธุ์รัตน์, 2562, หน้า 3)

นอกจากนี้ รัฐยังได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนที่ส่งผลต่อการพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ คือ การลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ซึ่งเกิดจากปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทุกปี จากข้อมูล กระทรวงศึกษาธิการระบุว่า ประเทศไทยมีโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนจำนวน 120 คนลงมาทั่วประเทศ มีอยู่ประมาณครึ่งหนึ่งของจำนวนโรงเรียนทั่วประเทศ คือ จำนวน 15,158 แห่ง จากโรงเรียนทั่วประเทศทั้งหมด 29,871 แห่ง ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และประการหนึ่ง คือ สถานศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่มีปัญหาด้านคุณภาพทางการศึกษาค่อนข้างต่ำกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ ดังจะเห็นจากภาพรวมการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) และผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, หน้า 5) ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ที่ระบุไว้ใน รายงานประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2562 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5, 2562, หน้า 26)

ผู้วิจัยในฐานะเป็นข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 มีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เพื่อเป็นการหาแนวทางในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาและเป็นข้อมูลสารสนเทศที่จะนำมาใช้ในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริงต่อไป

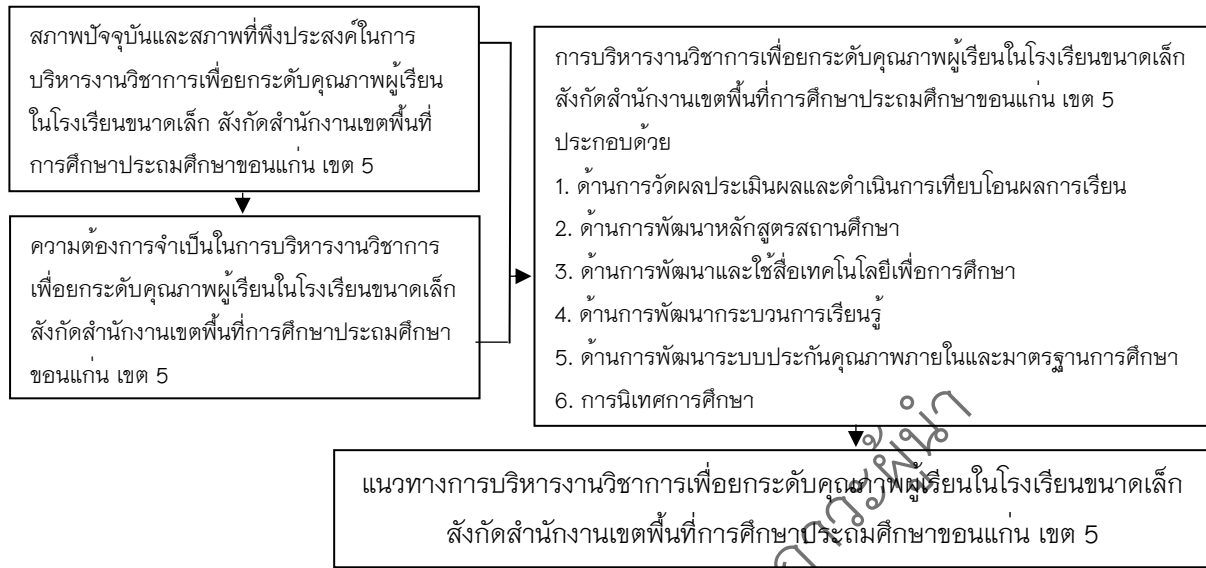
คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 อยู่ในระดับใด
2. ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เป็นอย่างไร
3. แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5
3. เพื่อหาแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 162 คน และครูหัวหน้าวิชาการ จำนวน 162 คน รวมทั้งสิ้น 324 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้าวิชาการ จำนวน 180 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้สูตร Taro Yamane (Yamane, 1973) ซึ่งมีความคลาดเคลื่อน .05 โดยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แบบเป็นสัดส่วน และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Random Sampling) โดยการจับฉลาก
3. ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และหัวหน้าวิชาการ จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ประเภท ดังนี้

1. แบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ที่ใช้สอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 2) การพัฒนาและการจัดการหลักสูตรสถานศึกษา 3) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

เพื่อการศึกษา 4) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 5) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
 6) การนิเทศทางการศึกษา

2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพตามวิธีการและขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตเพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้าวิชาการในสถานศึกษา
2. นำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งไปยังสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผลตามขั้นตอน สำหรับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา สำหรับการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามวันเวลาและสถานที่ที่ผู้ให้ข้อมูลสะดวกสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือได้แก่

1. สถิติพื้นฐาน 1.1 ค่าความถี่ (Frequency) 1.2 ค่าร้อยละ (Percentage) 1.3 ค่าเฉลี่ย (Mean) 1.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 1.5 การประเมินความต้องการจำเป็น Modified Priority Needs Index (PNI Modified)
2. สถิติในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) และสถิติใช้หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

สรุปผลการวิจัย

ตาราง 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์			
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.16	0.55	มาก	1	4.50	0.63	มาก	5
ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.99	0.93	มาก	4	4.51	0.65	มากที่สุด	4
ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.93	0.85	มาก	6	4.55	0.64	มากที่สุด	1

ตาราง 1 (ต่อ)

การบริหารงานวิชาการเพื่อ ยกระดับคุณภาพผู้เรียนใน โรงเรียนขนาดเล็ก	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์			
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	3.97	0.77	มาก	5	4.53	0.62	มากที่สุด	2
ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษา	4.02	0.39	มาก	2	4.47	0.67	มาก	6
ด้านการนิเทศการศึกษา	4.01	0.62	มาก	3	4.52	0.47	มากที่สุด	3
รวม	4.01	0.86	มาก		4.51	0.61	มากที่สุด	

จากตาราง 1 พบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารงานวิชาการฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.55) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{x} = 4.02$, S.D. = 0.39) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 0.85)

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.64) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.62) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{x} = 4.47$, S.D. = 0.67)

ตาราง 2 ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

ความต้องการจำเป็นในการ บริหารงานวิชาการเพื่อ ยกระดับคุณภาพผู้เรียน ในโรงเรียนขนาดเล็ก	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับ
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ		
ด้านการวัดผลประเมินผลและ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.16	0.55	มาก	4.50	0.63	มาก	0.082	6
ด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	3.99	0.93	มาก	4.51	0.65	มากที่สุด	0.130	3
ด้านการพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.93	0.85	มาก	4.55	0.64	มากที่สุด	0.158	1
ด้านการพัฒนากระบวนการ เรียนรู้	3.97	0.77	มาก	4.53	0.62	มากที่สุด	0.141	2

ตาราง 2 (ต่อ)

ความต้องการจำเป็นในการ บริหารงานวิชาการเพื่อ ยกระดับคุณภาพผู้เรียน ในโรงเรียนขนาดเล็ก	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับ
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ		
ด้านการพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษา	4.02	0.39	มาก	4.47	0.67	มาก	0.112	5
ด้านการนิเทศการศึกษา	4.01	0.62	มาก	4.52	0.47	มากที่สุด	0.127	4
รวม	4.01	0.86	มาก	4.51	0.61	มากที่สุด	0.124	

จากตาราง 2 ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการ โดยเรียงลำดับความสำคัญเป็นดังนี้

1. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (PNI modified = 0.158)
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (PNI modified = 0.141)
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (PNI modified = 0.130)
4. ด้านการนิเทศการศึกษา (PNI modified = 0.127)
5. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา (PNI modified = 0.112)
6. ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (PNI modified = 0.082)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 มีประเด็นที่สำคัญในการอภิปรายดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ในการวัดผลประเมินผลจะต้องมีการใช้เทคนิคการวัดผลประเมินผลอย่างหลากหลายและส่งเสริมให้มีการจัดระบบสารสนเทศการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัมพล ชันทะวงษ์ (2555, หน้า 76) ที่ได้ทำการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาทพญาไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาทพญาไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน เนื่องจากการวัดผลเป็นขอบข่ายงานที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางฯ 2551 ซึ่งระบุว่า การวัดผลประเมินผลจะต้องมีการประเมินผลตามสภาพจริง โดยใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อตัดสินพัฒนาการทางการเรียนของผู้เรียนแต่ละคน
2. สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าในการบริหารงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จาก

สถานการณ์ล่าสุด คือ การแพร่ระบาดของโรค Covid 19 จำเป็นต้องอาศัยสื่อ เทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายสนับสนุนและผลักดันให้มีการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจำเป็นต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพื่อให้ทันต่อยุคสมัย ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิมสาย อัครพิทยาอำพน (2560, หน้า 50) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนดีใกล้บ้าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เนื่องจากปัจจุบันสื่อและเทคโนโลยีมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรให้การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสร้างแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้อมีประสิทธิภาพสูงสุด

3. ความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านที่มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งคือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในสภาพปัจจุบันการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อการศึกษา ยังไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร เนื่องจากปัจจุบันมีสื่อและเทคโนโลยีที่น่าสนใจจำนวนมากที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เมื่อเทียบกับสภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้มีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อศึกษาก่อนที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อผู้เรียนให้เกิดความเหมาะสมและตรงตามวัตถุประสงค์ ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปภาวดี โพธิ์งาม (2559, หน้า 96) ที่ได้ทำการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นในการปฏิบัติบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

4. ผลการตรวจสอบและประเมินแนวทางตามความเหมาะสม พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.95) และด้านความเป็นไปได้ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.70$, S.D. = 0.11) สอดคล้องกับงานวิจัย หัน เวียงนนท์ (2559, หน้า 152) ที่ได้ทำการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าการประเมินด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 อยู่ในระดับมากที่สุด

5. แนวทางทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ได้ดังนี้

5.1 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควรมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

5.1.1 สนับสนุนให้ครูเข้ารับการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

5.1.2 ดำเนินการจัดโครงการส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อ และสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอน

5.2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ ควรมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

5.2.1 ผลักดันให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ Active Learning

5.2.2 ส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการสอนและใช้เทคนิคที่หลากหลาย

5.2.3 ส่งเสริมให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยีในการเรียนการสอนทั้งภายในและภายนอกชั้นเรียน

5.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

5.3.1 ประชุมชี้แจง สร้างความตระหนักผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน

5.3.2 แต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

5.3.3 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ก่อนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

5.4 ด้านการนิเทศการศึกษา ควรมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

5.4.1 ประชุมคณะครูและแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานเพื่อวางแผนการนิเทศ

5.4.2 กำหนดปฏิทินในการดำเนินการนิเทศที่ชัดเจน

5.4.3 กำหนดแนวทางการนิเทศที่ชัดเจน เช่น การสอน การใช้สื่อ ผู้เรียน ผู้สอน

5.4.4 กำหนดให้ผู้นิเทศให้ข้อมูลย้อนกลับทันทีและสะท้อนผลการนิเทศในอาพร้อมตามวาระการประชุมประจำเดือน

5.5 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ควรมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

5.5.1 กำหนดให้จัดทำคู่มือการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

5.5.2 ดำเนินงานตามแผน PDCA เพื่อให้ตรงตามมาตรฐาน/ตัวชี้วัดการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่กำหนดในกฎกระทรวง

5.5.3 ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง

5.6 ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ควรมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

5.6.1 ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง

5.6.2 ดำเนินการจัดทำคู่มือ ระเบียบ กำหนดเกณฑ์ และแนวปฏิบัติการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

5.6.3 ส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการและเทคโนโลยีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ควรกำหนดนโยบายโรงเรียนสังกัดให้มีการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เนื่องจากข้อค้นพบจากการวิจัยเป็นความจำเป็นเร่งด่วนอันดับสูงสุดที่จะต้องได้รับการพัฒนา

1.2 หน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรนำแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กไปขยายผลเพื่อพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับขอบข่ายงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มเติมในกรอบแนวคิดที่มีองค์ประกอบของขอบข่ายงานที่เพิ่มขึ้น เช่น การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น เพื่อจะได้นำไปพัฒนาการบริหารงานวิชาการได้อย่างเป็นรูปธรรมและครอบคลุม

2.2 ควรศึกษาแนวทางการบริหารงานด้านอื่น ๆ เพื่อนำแนวทางไปพัฒนาและยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 ควรศึกษาด้วยกระบวนการวิจัยอื่น ๆ เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Process of Participatory Action Research: PAR) การวิจัยและพัฒนา (Research & Development) เพื่อให้ได้แนวทางในการบริหารงานวิชาการที่ผ่านกระบวนการวิจัย อย่างเป็นระบบและน่าเชื่อถือ

เอกสารอ้างอิง

- กัมพล ชันทะวงษ์. (2555). *แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาทพญาไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปกาวดี โพธิ์งาม. (2559). *แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- พิมสาย อัครพิทยาอำพน. (2560). *แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนดีใกล้บ้าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *ระบบคลังข้อมูลกลางด้านการศึกษา*. ค้นเมื่อ 1 ส.ค. 2563 จาก: <http://eduwh.moe.go.th/>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. (2562). *รายงานประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2562*. ขอนแก่น: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ: พรินทรวรรณกราฟฟิค จำกัด.
- อธิวัฒน์ พันธุ์รัตน์. (2562). *ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9*. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- Yamane, Taro. (1967). *Statistics, An Introductory Analysis, 2nd Ed.*, New York: Harper and Row.